

TEBLİĞ

Gümrük ve Ticaret Bakanlığında:

**SEBZE VE MEYVELERİN TOPTAN VE PERAKENDE TİCARETİNDE
UYULMASI GEREKEN STANDART UYGULAMALARA İLİŞKİN
USUL VE ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ**

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun uyarınca malların toptan ve perakende ticaretinde uyulması gereken standartlara ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ; malların ambalajlanmasında, taşınmasında, depolanmasında ve perakende satışa sunulmasında uyulması gereken standartlara ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası ile 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Alışveriş merkezi: Bir yapı veya alan bütünlüğü olan, içinde büyük mağaza ve/veya beslenme, giyinme, eğlenme, dinlenme, kültürel ve benzeri ihtiyaçların bir kısmının veya tamamının karşılandığı diğer işyerleri bulunan, merkezî bir yönetime ve ortak kullanım alanları ile 6/8/2016 tarihli ve 29793 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelik ile belirlenen diğer niteliklere sahip işletmeyi,

b) Ambalaj: İçerisinde yer alan malı, üreticiden tüketiciye geçiş aşamasında bir arada tutan, malın yapısına ve şekline göre en iyi şekilde koruyan, yüklenip-boşaltılmasını, taşınmasını ve depolanmasını kolaylaştıran kağıt, plastik, ahşap, metal veya bu malzemelerin kombinasyonundan oluşan malzemeden imal edilmiş taşıma kaplarını,

c) ATP: Bozulabilir Gıda Maddelerinin Uluslararası Taşımacılığı ve Bu Taşımacılık Faaliyetinde Kullanılacak Özel Ekipmana İlişkin Anlaşmayı,

ç) Bakanlık: Gümrük ve Ticaret Bakanlığını,

d) Büyük mağaza: Hangi ad altında olursa olsun, tüketim mallarının kısmen veya tamamen perakende satışının yapıldığı, en az dört yüz metrekaare satış alanına sahip işletmeyi,

e) Frigorifik araç: Malların nakliye sırasında dış ortam şartlarından etkilenmemeleri için, dış ortam sıcaklığına bağlı olarak soğutucu ve/veya ısıtıcı mekanik cihazlar takılmak suretiyle belirli sıcaklık ve nem koşullarını sağlayan yalıtımlı ekipmana sahip vasıtaları,

f) Mal: 28/10/2016 tarihli ve 29871 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Toptancı Halinde veya Hale Bildirilerek İşlem Görecek Mallar Hakkında Tebliğ ekindeki listede yer alan sebze ve meyveleri,

g) Ön soğutma: Hasat edilen malın, soğuk depoya veya frigorifik araçlara konulmadan önce, bahçe ve güneş sıcaklığından kaynaklanan ısısının ürünün yapısına zarar vermeyecek şekilde hızlı bir şekilde düşürülerek depolama sıcaklığına kadar soğutulmasını,

ğ) Perakendeci: Malları toptan temin ederek doğrudan tüketicilere perakende olarak satan kişileri,

h) Soğuk zincir: Malların hasat aşamasından itibaren süratle soğutularak muhafaza sıcaklığına ulaştırılması ve bu sıcaklığın, depolama, taşıma ve nihai tüketiciye ulaşana kadar geçen tüm aşamalarda muhafaza edilmesini,

ı) Soğuk hava deposu: Malların normal şartlarda saklanabilir sürelerinden daha uzun süre saklanabilmesi için ihtiyaca uygun şartlarda soğutulan ve nem durumu kontrol edilen, dış atmosferden ısı ve nem kazancına karşı yalıtılmış alanları,

i) Tek kullanımlık ambalaj: 29/12/2011 tarihli ve 28157 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği ile söz konusu Yönetmelik uyarınca yürürlüğe konulan düzenlemelere uygun şekilde ahşap ya da kâğıt veya kâğıt esaslı malzemeden tek bir kullanım için üretilen ve bir kez kullanılan ambalajları,

j) Tekrar kullanılabilir ambalaj: Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği ile söz konusu Yönetmelik uyarınca yürürlüğe konulan düzenlemelere uygun şekilde plastik malzemeden üretilen ve birden çok kez kullanılan ambalajları,

k) Toptancı hali: 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda yer alan asgarî koşulları taşıyan projeler çerçevesinde belediyeler ile

gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan, malların ayrı ayrı yahut birlikte toptan alım ve satımı ile kaydının yapıldığı yerleri,

1) Zincir mağaza: Benzer çeşitlilikteki tüketim mallarının hangi ad altında olursa olsun kısmen veya tamamen perakende satışının yapıldığı, aynı gerçek veya tüzel kişi sahipliğinde bir merkeze bağlı olarak faaliyet gösteren; içlerinden en az biri büyük mağaza niteliğini taşıyan en az beş şubeye sahip işletmeyi veya her biri dört yüz metrekarenin altında satış alanına sahip en az on şubesi bulunan işletmeyi, ifade eder.

Ambalajlama standartları

MADDE 5 – (1) Malların ambalajlanmasında tek kullanımlık veya tekrar kullanılabilir ambalajlar kullanılır.

(2) Mallar uygun şartlarda korunması ve taşınması sağlanacak şekilde ambalajlanır. Ambalajlar bütün yabancı maddelerden arındırılır.

(3) Tek kullanımlık ambalajlar (80x120) cm boyutlarındaki paletlere tam yerleştirilebilecek uygun ebatlarda olur.

(4) Tekrar kullanılabilir ambalajlar (80x120) cm boyutlarındaki paletlere tam yerleştirilebilecek şekilde (60x40) cm, (40x30) cm, (40x40) cm ve (30x20) cm taban ebatlarında olur.

(5) Tekrar kullanılabilir ambalajlar modüler ve katlanabilir şekilde olur ve her kullanımda gıda güvenliğine uygun olarak dezenfekte edilir.

(6) Dolu ambalajlar en çok 30 Kg ağırlığında olur.

(7) Balkabağı, beyaz lahana, karpuz, kavun, patates, soğan (kuru) ve tatlı patateslerin ambalajlanmasında bu maddenin üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkra hükümleri uygulanmayabilir. Bu halde;

a) Balkabağı, beyaz lahana, karpuz ve kavunlara yönelik ambalajlar; kasa, kutu veya sepet şeklinde olup, (80x120) cm veya (100x120) cm boyutlarındaki paletlere uygun ölçülerde olur.

b) Patates, soğan (kuru) ve tatlı patateslere yönelik ambalajlar; file, jüt çuval, torba, kasa veya kutu şeklinde olup en çok 50 Kg ağırlığında olur.

(8) Üreticilerin, ürettikleri malları perakende olarak doğrudan tüketicilere satması durumunda, satılan bu mallar hakkında bu maddenin ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkra hükümleri uygulanmaz.

(9) Malların taşınmasında kullanılacak ambalajlar soğuk zincire uygun olur.

(10) Malların ambalajlanmasına dair bu Tebliğde düzenlenmeyen hususlarda Türk Standartları Enstitüsünün ilgili standartları/kriterleri uygulanır.

Taşıma standartları

MADDE 6 – (1) Malların üretim yerindeki toptancı hallerinden veya tasnifleme ve ambalajlama tesisinden tüketim yerlerine taşınmasında soğuk zincirin korunması esastır.

(2) Mallar ön soğutmaya tabi tutulduktan sonra palet kullanımına uygun frigorifik araçlarla taşınır.

(3) Malların üretim yerinden sınai işletmeye, üretim yerindeki toptancı haline veya tasnifleme ve ambalajlama tesisine taşınmasında ikinci fıkra kapsamına girmeyen kapalı ya da tenteli taşıma araçları kullanılabilir.

(4) Farklı malların aynı araçlarda taşınması esnasında malların birbirlerine zarar vermelerini engelleyecek önlemlerin alınması gereklidir.

(5) Birbirlerine zarar verebilecek mallar aynı araçta taşınmaz.

(6) Balkabağı, beyaz lahana, karpuz, kavun, patates, soğan (kuru) ve tatlı patateslerin taşınmasında bu madde hükümleri uygulanmayabilir.

(7) Esnaf ve sanatkârlar odalarına kayıtlı perakendecilerce perakende satılmak üzere üreticilerden veya toptancı hallerinden satın alınan mallar ile üreticilerce perakende olarak doğrudan tüketicilere satılan malların taşınmasında birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

(8) Frigorifik araçlarla yapılacak taşımada kullanılan araç ve ekipmanlar aşağıda belirtilen şartları sağlar:

a) Yalıtımlı ekipmanın iç ve dış yüzeyinde herhangi bir yıpranma, delinme veya çatlak bulunmaz. Kapıları kapatıldığı zaman yalıtımlı ekipman içine herhangi bir ışık sızıntısı olmaz.

b) Yalıtımlı ekipmanın iç sıcaklığını 0–14 oC arasında tutabilecek mekanik cihazlar bulunur.

c) Yalıtımlı ekipmanda sıcaklık ve nem takip cihazı bulunur.

d) Frigorifik araçların bu Tebliğde belirtilen şartlara uygunluğu Türk Standartları Enstitüsü tarafından 3 yıllık periyotlarda muayene ve test edilerek belgelendirilir.

(9) ATP belgesine sahip mekanik soğutmalı araçların; soğutma/ısıtma ekipmanı ile sıcaklık/nem takip cihazının bulunması koşuluyla, bu maddedeki şartları sağladığı kabul edilir.

(10) Malların taşınmasına dair bu Tebliğde düzenlenmeyen hususlarda Türk Standartları Enstitüsünün ilgili standartları/kriterleri uygulanır.

(11) Malların ambalajlanması, depolanması, taşınması ve perakende satışında 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa ve söz konusu Kanuna dayanılarak hazırlanmış yönetmeliklerce belirlenen hususlara uygun olup olmadığına ilişkin resmi kontrollerde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının yetkilileri saklıdır.

Depolama standartları

MADDE 7 – (1) Mallar, soğuk hava depolarında veya malların bozulmasına veya kalite kaybına sebep olmayacak uygun ısı ve nem ortamlarına sahip alanlarda depolanır.

(2) Malların depolanacağı soğuk hava depolarının nitelikleri ile buralarda yapılacak depolama faaliyetine ilişkin iş ve işlemlere yönelik olarak mal bazında Türk Standartları Enstitüsünce belirlenmiş olan standartlar/kriterler uygulanır.

(3) Malların depolanacağı soğuk hava depolarının Türk Standartları Enstitüsünce TS 9048 standardına göre Hizmet Yeri Yeterlilik Belgesinin (TSE-HYB) bulunması gereklidir.

(4) Malların depolanacağı soğuk hava depolarının 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa uygun olarak Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından “İşletme Kayıt Belgesi” almış olması gerekir.

Perakende satış noktaları standartları

MADDE 8 – (1) Mallar, alışveriş merkezleri, büyük mağaza ve zincir mağazalarda bulunan perakende satış yerlerinde soğutuculu reyonlarda ambalajlarından çıkarılmadan satışa sunulur.

Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihte kullanılmakta olan frigorifik araçlar için, 1/1/2019 tarihine kadar 6 ncı maddenin sekizinci fıkrasının (d) bendinde yer verilen belgelerin alınması gerekmektedir.

Yürürlük

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğin;

a) 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası 1/6/2018 tarihinde,

b) 5 inci maddesinin dördüncü fıkrası ile yedinci fıkrasının (a) bendi ve 6 ncı maddesi ile 8 inci maddesi 1/1/2019 tarihinde,

c) Diğer maddeleri ise yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Gümrük ve Ticaret Bakanı yürütür.